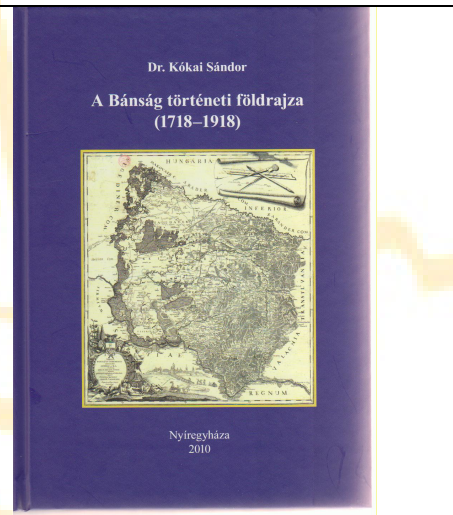

A Bánság két évszázada

Kókai Sándor: *A Bánság történeti földrajza (1718-1918). A Bánság helye és szerepe a Kárpát-medence földrajzi munkamegosztásában*, Nyíregyháza, 421. old, 2010.

Két évszázad változásait, tendenciáit követte nyomon dr. Kókai Sándor a Bácska és a történelmi Erdély közötti régió történeti földrajzának megírásával. A törökökkel vívott háborút lezáró pozsareváci béke és az első világháború végét hozó 1918-as esztendő adja a könyv időkeretét. A 421 oldalas kötet tíz fejezetre tagolódik, amelyeket angol nyelvű összefoglaló, majd a régió XX. századi népességföldrajzi tendenciáit áttekintő függelék és gazdag irodalomjegyzék követ. Külön bevezető fejezetet szentelt a szerző a Bánság természeti-környezeti adottságai, erőforrásai bemutatásának, majd a Délvidék társadalmi-gazdasági folyamatait 1718 előtt meghatározó összetevőket vette számba.

A kötet V. fejezetében a Temesi Bánság társadalmi-gazdasági jellemzőit és sajátosságait jellemezve a szerző egyértelművé tette, hogy a pozsareváci béke utáni hatalmi, közigazgatási állapot nem számolta fel a régió önálló jellegét, ellenkezőleg, erősítette azt. A Habsburgok a katonai igazgatás bevezetésével közvetlenül a bécsi kormánysszerveknek rendelték alá a térséget, amelynek fejlődése a XVIII. század elejétől felgyorsult.

Külön fejezet szól a Bánság 1779 és 1867 közötti évtizedeiről, azaz a vármegyei közigazgatás visszaállítása és a kiegyezés határolta időszakról. Elsősorban az etnikai térszerkezet módosulásairól, a kulturális sokszínűségről és a gazdasági fejlődésről kap az olvasó árnyalt képet. A legterjedelmesebb fejezet a dualizmus kori Magyarország keretében tárgyalta a Bánság helyét és szerepét. A gazdaság egyes ágazatainak jellemzése mellett a demográfiai folyamatok sajátosságairól, az etnikai térszerkezetről olvashatunk többek között. Az elemzések megkérdőjelezhetetlenné teszik a megállapítást: a Bánság valóban a történelmi Magyarország egyik legfejlettebb kultúrtája volt.

Kókai Sándor a történeti földrajz friss szemléletű módszereit alkalmazva törekedett a problémák komplex megközelítésére és feltárására. Megállapításait sikerrel foglalta szintézisbe, és hiánypótló könyvet alkotott. Hiánypótlót, mert a Bánságról korábban az átlagosnál is kevesebb tudományos mű született. Német, román és szerb szerzőkkel vitázva Kókai Sándor a leegyszerűsítések helyett komplex és objektív válaszokat fogalmazott meg. Hézagpótló műve mintát ad a történelmi Magyarország más tájegységeinek átfogó, alapos kutatásához. Olyan könyvet ajánlhatok az érdeklődők figyelmébe, amelyik árnyalt és gazdag képet nyújt egy földrajzi és kulturális térség meghatározó két évszázadáról, és elősegítheti a Bánság közös jövőjének formálást akár lokális, akár eurorégiós keretben.

Dr. Reszler Gábor, Nyíregyháza